

Naar een kansrijker onderwijsstelsel

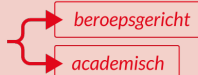
Latere selectie

Doorlopende leerlijnen 0-18 jaar

Schooladvies mag geen carrièreadvies zijn

Funderende fase >15 jaar
beroeps of academische
stroom/route

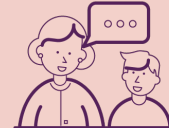
Flexibeler stelsel

Brede brugklassen

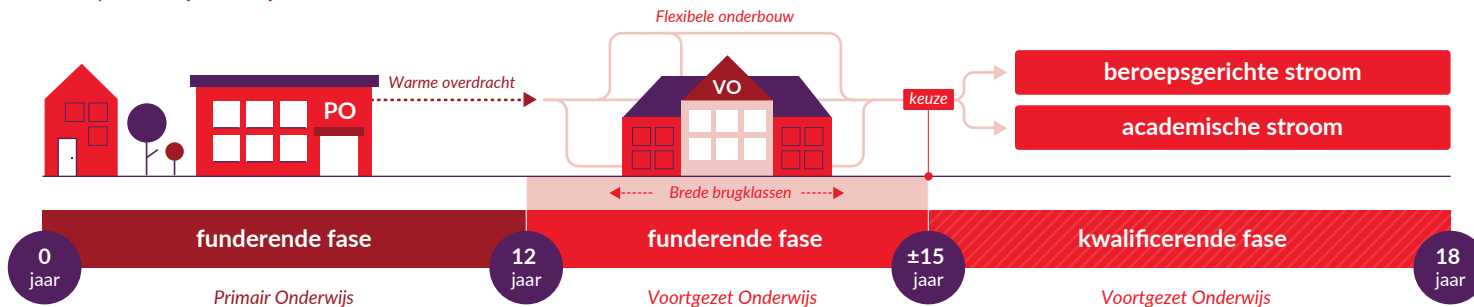
Flexibele onderbouw:
per vak/leergebied
best passende niveau

Hoogwaardige
keuzebegeleiding

Waar willen we naartoe?

Doorlopende leerlijnen 0-18 jaar

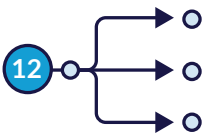

Nieuw systeem

De PO-Raad en VO-raad willen toewerken naar een nieuw onderwijsstelsel met daarin een funderende en kwalificerende fase. Wat de raden betreft is toetsing een middel om te differentiëren en niet om op 11/12-jarige leeftijd te selecteren. De onderbouw van het voortgezet onderwijs wordt flexibeler ingericht: Alle leerlingen krijgen de kans om per vak of leergebied tot hun best passende niveau te komen. We werken modulair. In ons voorstel kiest de leerling aan het eind van de funderende fase (rond 15 jaar), afhankelijk van zijn/haar capaciteiten en interesses, voor de beroepsgerichte of academische stroom. Die noemen we de kwalificerende fase.

Om alle leerlingen de beste kansen te bieden, moeten ze kunnen rekenen op intensieve en hoogwaardige begeleiding bij het maken van keuzes. Het is cruciaal dat inzichten en kennis over schakelmomenten in ons systeem ontsloten worden voor het veld.

Naar een kansrijker onderwijsstelsel

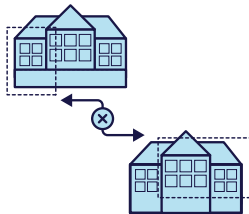
Ons onderwijssysteem selecteert kinderen te vroeg: al met twaalf jaar. In slechts vijf andere Europese landen, waaronder Duitsland en Oostenrijk, ligt de leeftijd waarop de eerste schoolselectie wordt gemaakt nog lager dan in Nederland.

De druk op het 'selectiemoment' in groep 8 is door de combinatie van vroege selectie én de 'sjoelbak' die het vo vormt, te groot.

Huidige situatie

Systeem als kansenverkleiner

In de huidige situatie is de druk op hét selectiemoment in groep 8 veel te groot. Die druk wordt veroorzaakt door het feit dat we vroeg selecteren en deze selectie werkt als een fuik: eenmaal in het vo is opstromen zeldzaam. We weten uit onderzoek dat de kansen van leerlingen in deze overgang ongelijk zijn en we weten vanuit een internationaal perspectief dat onderwijssystemen waarin leerlingen in een vroeg stadium geselecteerd worden, leiden tot meer segregatie. Omdat ons stelsel in het vo ook vrij stug is (je volgt veelal vakken op hetzelfde niveau), bepalen je mindere vakken je niveau. Het huidige Nederlandse systeem verkleint de kansen van leerlingen.

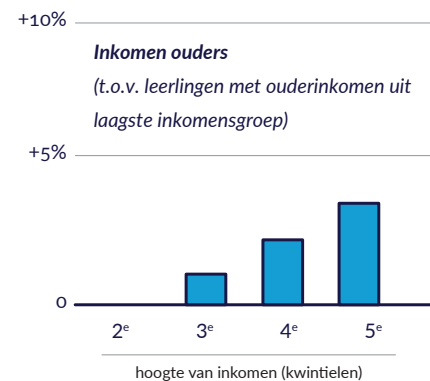

Verschillende leerlingen ontmoeten elkaar steeds minder. De onderwijsinspectie kaart al langer de afname van het aantal brede brugklassen aan. Bovendien lijkt in het voortgezet onderwijs sprake te zijn van een duidelijke trend tot smallere vestigingen. Dit voedt de tweedeling in ons land en zet de sociale cohesie in de samenleving onder druk. (bron: SCP-rapport *Samen of gescheiden naar school*)

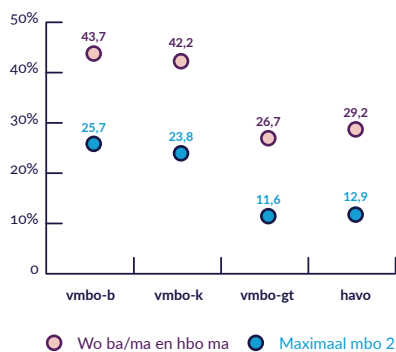
Leergebieden en vakken moeten veelal op hetzelfde niveau worden gevolgd, je minste vak bepaalt je diploma.

Is een schooladvies gegeven, dan bepaalt het inkomen van je ouders hoe groot de kans is dat dat na een hogere eindtoetscore daadwerkelijk bijgesteld wordt: Hoe hoger het inkomen van ouders, hoe hoger de kans op bijstelling van het schooladvies. (bron: *De waarde van eindtoetsen in het primair onderwijs, CPB, april 2019*)

Figuur 4.2 De kans op bijstelling van het schooladvies (gegeven dat kinderen recht hebben op een heroverweging) verschilt ook tussen verschillende groepen kinderen.

Figuur 3a Percentage opstomers⁷⁹

Figuur 3b Percentage afstromers⁸⁰

De kans om op te stromen in het voortgezet onderwijs, is ongeveer de helft kleiner voor leerlingen met laagopgeleide ouders, terwijl de kans op afstromen voor hen ongeveer drie keer zo groot is. (bron: *Later selecteren, beter differentiëren, Onderwijsraad, april 2021*)